

VAN OVER DE IESSEL



Januari 2011

Met in disse editie:

- Interview met Gé Nijkamp
- De tied
- Niejjoarsdag
- Weenteroavond
- Ongezond

Colofon



VAN OVER DE IESSEL

- Joergaank 02 Nummer 01
- Oetgave: 1 januari 2011
- Duur: SchrieversBond Overiessel
lesselacademie
Twentse Welle
Provincie Overiessel
- Redactie:
 - o Henk Vos
 - o Bert Wolbert
 - o Riek van der Wulp
 - o Redactieadres: a.g.m.wolbert@utwente.nl
- Webpagina: Wim Holsappel
- Lay-out: Liane Stam
- Foto's: Truus Wijnen
- Volgende edities: 01-04-2011
01-07-2011
- Biedreagen oeterlijk 1 moand vuur 'n doatum van oetkommen.
- Max. 1 bladziede A4 (11pt. letter Times Roman) (evt. incl. foto/tekening!)
- Spelling: dee gebroekelijk is in de regio. Proza: ca. 500 weur.
- Met vermelding van naam en strek waar het dialect vot koopt.

Inhoald

<i>Titel</i>	<i>Schriever</i>	<i>Bladziede</i>
Titelpagina		1
Colofon		2
Inhoald		3
Et veurwoord	Henk Vos	4
Mededelingen		5
Spiegel van de tied	Diny Kloek-Wermink	6
Evven vuurstellen		7
De tied	Alie Mijnheer	8
Vlak voor Kerst	Carla van der Veen	9
Gastschriever	Jan Timmer	10-11
Niejjoarsdag	Dick Podt-Scholten	12
Snuup verstaendig	Mineke Mollink	13
Vluchteling	Minke Kraijer	14
De muske	Co Mateboer	15
De klokke en de tied	Corry Overmars	16
Weenteroavond	George Frieman	17
Ongezond	Henk Vos	18
Zeer	Riek van de Wulp	19
De Ornitoloog	Bert Wolbert	20
Interview Gé Nijkamp	Bert Wolbert	21

Et veurwoord

Wanneer er iets publiceerd mut wörn in een blaadtie dan is er vake een bladziede bi-j van iene of meer die zich met de inhoald bemuit.

De veurige keer zul ik dat doen, mar umdat ik in et ziekenhuus lag, kun ik dat niet.

Nöw is dat in feite helemoale niet arg want de aandere beide van de redactie schriefft zo veur de voeste weg een stukkje op. Ik mut er altied goed over noadenken. Het mut in feite een beetie goan over het veurige digitale blaadtie, de schrievers die er an met è-warkt hebt en over de schrieveri-je zülf.

Nöw weet ik uut ervaring dat et veurwoord meestal è-schreem is umdat doar nöw ienmoal ruimte veur reserveerd is. Mar disse keer wil de redactie toch wat ni-js introduceren.

Het is de bedoeling dat wi-j de schrievers van de stukkies wilt veursteln. Niet allemoale teglieke natuurlijk want dan wordt et een kraantie van niks,

Wi-j hadden bedacht dat iedere schriever een stukkje maakt waarin hij/zij verteld:

- Wat zien personalia is.
- Geboorte doatum
- Man, vrouw, kind.
- Woonplekke.
- Een foto (met nette kleren an natuurlijk), een pasfoto mag ök wel heur.

le kent dat wel, Mar ook in welk dialect as er è-schreem wordt. De plaatse vermeln.

Hoe lang al, wat er veurnamelijk è-schreem wordt poëzie of proza. Dan kunt wi-j iedere oflevering twee of drie persoon veur steln. Misschien komt er nog wel een liesie bij wat zo in te vuln is.

De gedachten um dit te doen bint nog jong.

En wat kriegt wi-j in de vierde oflevering te lezen?

Weer van alles wat. Stukkies proza woar as ie stille van wordt. Dat bi-j meestal toch al wanneer ai-j leest. Maar ditmoal ök umdat het emoties opwekt. Mar ök wel proza woar as oe de mondhoekies van noar boom krult bi-j et lezen.

Hetzulfde geld veur de poezie. Ernst en gekheid wisselt mekaar of. De schrievers hebt heur beste weer è-doane en wi-j hoopt dat ze dat blijft doen.

Toch kiek wi-j uut noar nog meer schrieffwark. Wi-j weet dat er nog een aantal leden van de Schrievers-Bond bint die nog niet wat è-stuurd hebt. Kom op doe met. Loat de lezers lachen, huuln en vertederen.

De verschillende dialecten komt ök ditmoal weer an bod. Wi-j probeert as et kan zo veul mogelijk het ingestuurde te verdelen noar herkomst uut Twente, Salland en de Kop van Overiessel.

En wat de veurige oflevering betreft: Ik was ziek en had alle tied um te lezen en et was nog goed de muite weerd ök.

Hopelijk is dat met disse en volgenden digitale *-Van over de lessel-*'s ök weer zo.

En instuurn bliem.

Henk Vos



Mededelingen:

Op zoaterdag 30 oktober 2010 hebt 'n viefteental schrievers van de SchrieversBond Overiessel met doan aan het jaarlijkse Kunstmoment in Deepn. (Diepenheim)

In herberg De Pot, dee toch wal 'n apart karakter har, hebt de leden ear jaarlijkse veurdrachten dag holden. Van 13.30 uur tot ongeveer 17.00 uur hebt ze bie toerbeurten loaten heuren wat ze in ear mars hadden. Het publiek hef der plezeer an had en de schrievers ok. (zee foto's)



Stuk van het kwartaal:

De redactie was het ditmaal beslötten um gen 'beste stuk van het kwartaal' te kiezen. Iedereen hef zien best doan en dat wardeert wie as redactie na slim.

Spiegel van de tied

Met nen poetsdook nog in de haande stoa-k veur nen spiegel
Hij is al oald, en langs de raandties is e hier en doar wat verweard, dat gef
em karakter, dat löt zeen dat e in al die joaren al völle met hef emaaft. Met
mien vinger wrief ik oaver de doffe plekkies, ziej bint neet vot te poetsen,
net as de doffe plekkies in 't leaven, die poets iej ok neet zomar vot. Ik
kieke noar mien spiegelbeeld en zie de rimpels in mien gezichte en het
griezende hoar.

't Lek nog mar zo kort eleen da-k in den zelfden spiegel keke. Een jong ding
met nen groten vlinderstrik in 't hoar. Den spiegel hung toen op een heel
aandere plekke, in de boerderieje van mien opa en opoe. Hij hung wat
schuun noar veurten en zo ko-j oezelf helemaal van top tot tien bekieken.
Iej konn'n gekke gezichten stoan trekken, of oen hoar helemaal anders
opkamm'n, weg met den groten strik, dat onding. Den strik zat mij
mangs gloepens dwars. Want zo'n strik was in mien oogn oalderwets,
neet "cool" zoll'n ze noe zeng. Ie mossen 't hoar neet achteroaver e-kamd
hebb'n mar opzied met nen knippie, en neet met zo'n onbenulligen
groten strik!

Mar mien moo was blikbaar weg van den strik, dus bleef e veurlopig nog
pontificaal op mien heuf stoan as nen rooie kasse op ne verjoardagstaarte, want mooders wille was wet.
Later, toen ik wat oalder en eigenwiezer was e- wörden, kon ze dat neet mear volhoalen. 't Hoar mos kort
met nen ponny, dat was de mode en zo wol ik 't ok hebb'n.
Minstens honderd joar mut e al wean; den groten spiegel. As den es alles vertellen kon wat e in al die
joaren e-zeen en e-heurd had!

"Stoa-j doar wortel te schieten?"

Mien dreumerieje wördt wreed verstoord .

"Ik dache da-w zo koffie zoll'n drinken", zeg mien ega

"Iej stoat doar mar veur den spiegel te kieke, zie-j der wat biezuunders an?"

"Hij is oald", zeg ik langzaam "en ik wudde ok oald."

Dan vertel ik em da-k net in gedachten zo-n zestig joar in de tied terugge bin egoan.

"Ik stun wear veur nen spiegel in opoe's veurkamer, zo lange e-leen, en toch net asof 't gistern was."

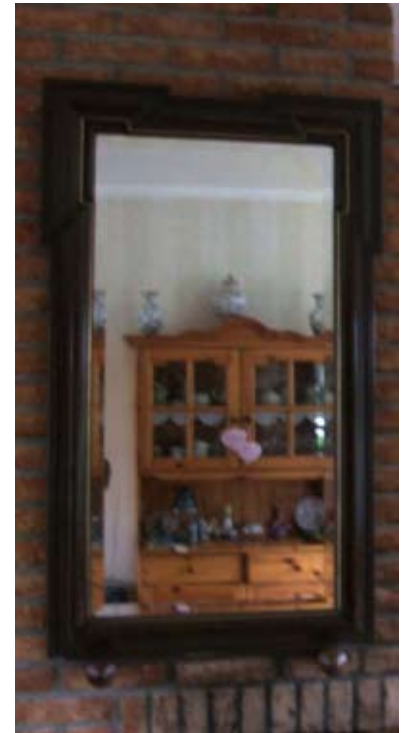
"Dan is nen cirkel noe rond," zeg e lachend. "Gistern zag ik oonze kleinzunne veur den spiegel stoan. Hij
hef zich van alle kaanten bekekken, en alle gekke gezichten e-trökken die hij mar bedeanken kon, den
kleinen potsenmaker. Zo ziej mar wear, 'n appel valt neet veur van 'n boom."

Ik kieke noar mien spiegelbeeld. Zestig joar, een zuchie in de tied.

Zachies wrief ik nog nen kear oaver nen spiegel en fluustere: "Blief doar mar röstig hangen, wie weet
maak iej nog een generatie met."

Diny Kloek-Wermink

Hellendoorn



Evven Vuurstellen

Met ingang van dit nummer wilt wie per oetgave 'n paar schrievers an oe vuurstellen.

Dit moal bint dat: Dick Podt oet Nijverdal en Georg Frieman oet Woerden.



Dick Podt-Schoten

Geboren op 2 november 1936 in Nijverdal.

Etrouwd met Johan en moeder van vier kinder en Oma van tien kleinkinder.

Toen dagblad Tubantia begin joaren tachtig ne wedstried uutschreef enaamd krantjuweel sturen ik in. Dit was twee keer per joar en meestentieds wödden mien gedichen eplaatst.

Det stimuleren mie deur te goan met schrieven. Ik wödden lid van ne literaire kring "op versvoeten" en later van de schrieversbond oaveriessel.

Wark van mie is openömmen in diverse tiedschriften en in de bundel "geen dag zonder gedicht".

In 2008 en 2010 enomineerd veur de Willem Wilmink literatuurpries. Beide keren op de vijfde plaatse. Ik schreef liedjes veur et koor van de plattelandsvrouwen en veur ne shantymoor. Verzorg wel es oamde veur verenigingen, meestal samen met Mineke Mollink.

In november 2009 gedichenbundel "Ik hoor mijn hart" uutegeven met illustraties van eigen hand. Ik moech uut mien bundel veurleazen bie t.v. oost.

Noast schrieven is schilderen ok ne hobby van mie.



Georg Frieman

Ik bin 75 joar geleden joonk worden (geboren) in Eanske, en doar op school west. In 1957 gung ik hen wearken in Amsterdam op het Centraal Station van Amsterdam. Meer ik bin miene modersproake toch aaltied trouw bleven. Wi-j hebt met mien vader en moder aaltied in 't dialect können proaten.

Hoo ik an 't schrieven bin kommen? Vroger schreef ik de breven noar hoes hen meesttieds in het Twents. En ook heb ik 'n joar of wat, korte verhealkes oonder 'n titel "TET-Historie" schreven in het personeelsblad van 'n TET. En doar is het feilijk met begonnen.

Ik wör lid van 'n Kreenk veur de Twentse Sproak en zodöanig kon ik schrieven in het tiedschrift de Moespot.

Rechtevoort stoat stukskes van mi-j in de Moespot, het digitale tiedschrift Van over de lessel,

'n Bodbrief van 'n Kreenk veur de Twentse Sproak en in 'n Tweantsen Almanak. En ik do dat allemoal zo meer veur mien plezeer.

De tied

Wat ies tied, allemaole wille wee graag tied hem, oaveral veur, en niemand hef tied.

As ie een bekende teegn koomt en ie zegt "hallo, ik heb oe een tied niet e'ziene",

dan ies't antwoord vaeke, "ja det ies waor, maar ik had gien tied, mar zoe gauw as ik eem tied hebbe koom ik koffiedrinkn bee oe." Nou vergeet det mar, want zee koomt echt niet, umdet ze nooit gien tied hebt. Hiel wat miensen bint wat van plan, mar eut komp nooit klaor, want eut ontbrek heur an tied.

Eut begunt s'maans direct al, dan meu op tied opstaon, aandere koom ie niet op tied op t'wark. Ja, want s'aoms wilt ze wel weer op tied naor huus, want tied kost geld, en ie mun wel bee de tied bleevn.

Sommige miensen bint, veur een vergadering of ofspraoke, altied op tied. Een aandere ies altied roem op tied, weer een aandere ies altied net op tied, of te laete.

De klokke meu wel op tied zett'n aandere vergissie oe wel, en t'horlogie meut oek op tied loopn. As de batterijen op bint der gelijk neeien ien doen, want zonder tied bee oaveral te laete mit. Want de leste tied giet alles zoe snel, de tied vleug veurbee.

Vroeger haddn de miensen veule meer tied veur mekaar, een buurpraotie daor namp men de tied veur.

Boschoppn doen mit de fietse det kost tied, mit de auto ies makkelijker en ies tied bespaarn.

Dan ies ter nog de zoomertied, en de wintertied, daor hebt een hieleboel miensen meute mit. As de tied verzet ies klaagt ze, det de kiender niet naor bedde wilt, want die kiek't niet naor de tied. Allenig wanneer as't donker wordt dan ies 't pas beddegaons tied veur hun. Mar s'maans mun ze wel weer op tied naor schoele. Um mee haddn ze de zoomer en wintertied nooit uut e'vundn.

Iene die goed bee de tied ies komp wel klaor mit zien wark, die as mar wat ankrummelt hef altied tied te kurte.

Tied det ies een kostbaar ding, wee wilt ter graag veule van hebbn, mar wee hebt vaeke zoe weinig tied, want de tied vleug veurbee, en t'jaar ies umme veur ai't weet.

De klacht ies vaeke waor bleaf de tied teegnwoordig.

t'les wel ies goed det wee allemaole now ies dinkt, wat ouw doet mit de tied.

Tied veur gezin, tied veur de buurn, tied veur de miensen um oe hen.

Tied ies hiel belangriek, mar wee mun der wel goed mit umme gaon.

Alie Mijnheer

Rouveen



Vlak veur kerst

Haostig lopen
Haostig kopen
Nog zoveul te doen

Sfeer negérend
Emotie ontberend
Nog zoveul te doen

Eén van de massa
een rij veur de kassa
Nog zoveul te doen

Volle maon is verschenen
Niet ezien weer verdwenen
Nog zoveul te doen

Kedootjes nog 'aelen
Het is om te baelen
Nog zoveul te doen

Vlug, daor een gaotie
Geen tied veur een praotie
Nog zoveul te doen

Plots...drukte edaon
Want de kerkklokken gaon
En nog zoveul te doen!

De kerstboom vergeten
Geen kalkoen om te eten
Er was ook zoveul te doen

Wat nou te beginnen
Men gaot zich bezinnen
Er is niks aan te doen

De kerkdeur staot eupen
Aorzelend binnen eleupen
Veur iederien te doen

Een sobere Kerstmis
As de liefde maor daor is
le moetn er wat veur doen

Rust en waarmte hervônden
Met Kerst weer verbônden
En daor is het toch om te doen!

Carla van der Veen
Giethoorn



GASTSCHRIEVER

Dreemoandelijks is der ne plaats vuur nen gastschriever.

Ditmoal ne biederage van Jan Timmer oet Möppel. (Meppel-Drente)

Jan Timmer (1944) woont in Möppel, warkt as leraar in Stadskanaal en hef zien jeugd deurbracht in Bruunsing bij Beilen. Hij schref verhalen en soms een gedicht in het Drèents. Wark van hum wordt publiceerd in 'Kopstökken' en 'Maandewark/Oeze Volk'. Hij treedt regelmatig op veur grotere en kleine groepen. Daor vertelt hij zien verhaolen. Woj daor meer over weten, kiek dan ies op www.praotiesbijdebaander.nl

Zie mor daj mij der oet kriegt.

Gelukkig, hij is er. Albert Boelens. Zien speciale gast op't ofscheid. Hans haar het een ieder op't hart drukt. Gien toespraoken, beslist niet. Het ienige wat e dolgraag zul willen, was dat Albert op de receptie was. En as e hum zöt zitten aan 't eerste taofeltie, naost de burgemister en de inspecteur, zöt e alles weer veur zich.

Hij was net een week of wat schoelmeester van de daarde klas op de legere schoel van Orsselo. Kold uut militaire dienst. As e die mörgen zien aktetas naost de fiets zet, komp Albert der anvliegen. De grootste, sterkste en brutaolste leerling van klas zes. Albert grep zien tas, rent er met vort en smet hum wiederop tussen de bossies. Dan löp e uitdaogend sloom met de haanden in de buze naor de aandere jongens. Hans döt niks. As de bel giet, stiet e bij de deur en pakt Albert bij d'aarms. Op het schoelplein zeg e: 'Nou haal ie as de gesmeerde bliksem mien tas op. En wal hiel gauw, aans schöp ik je het hiele schoelplein over!' Albert kek hum wat voel an, wordt rood, mor giet toch de tas halen. Zunder wat te zeggen, gef e Hans de tas. 'Oh nee mejong, nee, ie brengt die tas bij mij in de klas, mor eerst loopt wij de hiele schoel deur, zodat alle kinder kunt zien dat ie de tas van de meester naor binnen brengt net as de kinder oet de eerste klas veur de juf.' En undertied woelt e hum geregeld deur de krullen en zeg dat het toch zo'n lief jonggie is. In het speulkwartier giet e naor de jongens van de zesde klas. 'Jongens, ie hebt allemaol zien hoe zo'n lieve jongen Albert is. En hij vun het zo fijn um mien tas naor binnen te brengen. Nou heb ik een prachtig idee. Nou wol ik vraogen, wel giet dat mörgenvrog doen?' De jongens kiek hum mispriezend an. Dat doet ze niet. Zie bint niet gek. Vanof die dag giet Albert met een boog um Hans hen. Oorlog.

Dik twee jaor later wordt Hans leraar op de mavo van Orsselo. Zien eerste les is an klas 3A. As e binnenkomp, zöt e Albert veuran op de stoel hangen met zien voeten op 't bureau van Hans. Albert kek hum grijnzend an.

'Albert, gao normaal zitten.'

'Weurum? Ik zit altied zo.'

'Dan gao de klas mor oet en meld je mor bij de directeur.'

'Nee, ie ziet mor daj mij der oetkriegt.'

Het jongt dreit zuch um en giet met zien buurman kletsen. Hans is even stil. Een kille, felle woede komp in hum op. Ogenschienlijk doodkalm begunt e achteran met het oedelen van de boeken. As e Bij Albert is, grep e hum bij de scholders, sleurt hum oet de baank, smet hum tegen de deur, gef hum een schöp under 't gat, gef hum een triezel in de snuut, döt de deur open, grep hum weer bij de aarms, gef hum nog een schöp en plant hum in de hoek in de gang. Albert schreit. 'Hol gauw op met blèren. Aj over twee minuten niet stil bint, kriej nog veul meer.' As e de klas weer binnengiet, lat e de deur open. 'Nog ien, die der zo oet wil? Zeg het mor.' Zie bint moesstil.

's Aovends is e bij Roelof en Mettie Boelens. Hij möt met ze praoten. Hij hef die mörgen heur zeun flink te pakken had. Hij wet dat e verkeerd was en dat wil e met ze bepraoten. As Roelof heurd wat er gebeurd is, zeg e: 'Daor he'k Albert niet over heurd. Hij is boven. Ies kieken wat of hij der op te zeggen hef.' Hij lat de deuren open en dan heurt Hans: 'Zo, ie zaten met je poten op 't bureau van meester Jalving en ie wollen de klas niet niet oet?' En even later: 'Ie smerrig rötjong' en metien kreg Albert een paar triezels um de oren. Stiekum is Hans bliede. Dat haar ok hiel aans oflopen kund. Het haar hum de kop kunnen kosten. Een leraar die zien leerlingen mishandelt. Einde loopbaan. As ze der warkt van maakt haren, was het oflopen west.

Naodat e dit alles an zien toeheurers verteld hef, richt Hans zuch tot Albert.

'Deurum Albert wol ik zo graag dat ie der vandaag bij waren. As mien speciale gast. Ik was een goeie leraar, met hart veur de kinder. Dat duef ik rustig van mij zölf te zeggen. Mor ie hebt daor veur zörgd. Ik heb dit vaak as veurbeeld gebruikt bij pas begunnende leraren. Dan vreug ik ze wat of ik fout daon haar. Miestal wussen ze het niet. Eerder umgekeerd. Zie keken mij met bewondering an. En wat haar ik dan aans doen kund, vreugen ze. Een enkeling wus het. Ie hebt dat kind tot op het bot vernederd. En dat bint de beste leraren worden. Nooit heb ik meer een kind vernederd. Nooit. Die ies heb ie mij leerd en daor bin ik je nog altied dankbaar veur. En ik kan pas echt ofscheid nimmen as ik je mien miest oprechte verontschuldigen aanbieden kan. Dat doe ik bij dizze. Albert, het spiet mij, oet de grond van mien hart.'

't Is hiel stil in de zaol. Albert stiet op, nemp zien stoel met, giet bij het taofeltie van Hans zitten, legt zien voeten der op en zeg:

'Meester, zie mor daj mij hier vort kriegt.'

'Een borreltie misschien?' vrag Hans.

Saomen loopt ze naor de tap.

Veurzichtig begunt de eersten te klappen.

Jan Timmer

Möppel

Niejoarsdag

De lichies bint edoofd
et nije joar brach
iezig koale wind
bevreuren laand
versteend water.

Buten lopend
huuver ik um
de starheid, doodsheid
um mie hen,
gin leaven te bekennen
en ik heb heimwee
noar et oale joar
met zien knusse
warme gezelligheid.

Gin leaven te bekennen,
en de teuverhazelaar dan?
Den gif al gelle bluumpies
en as ik umhoog kieke
stroalt mie de lichies tegen
ne winterluch vol starren
en deur de kale beume
zie'k ne halve moane
den lacht.

Ach mèènse, heb toch geduld,
det hef de natuur ok.

Dick Podt-Schoten
Nijverdal



Snuup verstaendig... (DARWINJOAR 2009)

'd Er was eens héél, héél lange eleden, toen d'er nog niet zovölle meansen op de aarde woon'n, teminsten nog niet zovölle as noew, 'n hele mooie jonge vrouwe. Ziej heten Eva en ziej woon'n in 'n hele mooie tuin. Een soort van paradijs leek het wè. Ziej genoot elken dag van den tuin. Ziej plukk 'n hier een bloeme, doar wat vruchten, gaf heur man lieve kussies; joa alles was 't er in oavervloed. Ma zeg noew zelf, zonn 'n oavervloed elken dag en zo steeds hetzelfde en det joar in joar uut, det giet vervelen . En iej weet, ledigheid is des Duivels oorkussen.

Zo ok bie Eva. Allerlei rare fratsen kwamen bie heur op. Veur heur tied was ziej zeer innovatief zoas det heet en zo had ziej ontdekt det as ziej riepe vruchten löt gisten er een soort wien ontstun en as ziej doar dan van drunk, dan keek ze met hele aandere ogen den groten tuin in. Alles leek völle spannender. Dan lachen ze wat vaker en ziej was zelfs nieuwsgierig noa wat de nieuwen dag heur zol brengen. Kortom 'n glaassien gung de bie Eva wel in!

Noe vun ziej het allenig drinken niet zo gezellig. Heur man heul d'er niet van en heur zun's K. en A. al helemoale niet en doarumme neudigden ziej op 'n zunnigen dag heur buurman Darwin uut um ok eens 'n goed glas bie heur te kommen drinken.

"Darwin", reup ze hard deur 'n tuin,

"Darwin, kom je buiten spelen?"

Ziej wus precies hoe of ziej Darwin noar heur toe mos lokken, want hej hoal heel arg van spellegies, veural van -Mens Erger Je Niet-, det kon'e dagenlange volhoalden.

Darwin kwam an'esneld .

Zetten zien scootmobiel, 'n echten Beagle, tegen het tuinkekke an en kwam haane- wrievend binnen. Gauw gaf Eva hem wat van heur brouwsel van veurig joar want det was een heel good wienjoar ewes. Ma, noa 'n paar glaasies zea Darwin: "Toch hoef ik niet meer beste Eva, want veurige keer toen ik ok gegist sap drunke, kreeg ik de meest vremde visioenen. Ik zag'e vogels met zwemvliezen, zag apen veur meansen an en ik meenden da'k 'n olifant uut zee zagg'e kommen met zien snorkel umhoog. Heel gek ollemoale!"

"Nou dan niet", zea Eva en der klunk teleurstelling in heur stemme.

Ziej had net zo'n zin in 'hupsakee'en 'hupfalderiere!

Ziej zwaelden Darwin uut tot zien rode pettien verdwenen was achter de hoge hennepplanten woar zien huussien stun. Eva schunk zich nog eens in en proosten met heur lievelings huusdier. "Dat wiej ém nog ma lange mag lussen, Snakie", zea ze. "PROOST." Zacht zung ziej het mooie liedtien: "Wa-a-rum ist es am Rhein so schön, am Rhein so schön?" Ziej wös det ziej doar nooit antwoord op zol kriegen want buurman Darwin had ooit eens iets ezeg oaver -zoerproemen-, die oaveral 'n stökkie veur staken, net as het leuk wödden." Eva plukken 'n lekkere appel en beet 't er 'n groten hap of. Dankbaar dach ze an de Grote Baas, den alles zo mooi bedach had!



Vluchteling

Wöörvan de daegen evangen,
e-uld bint in dikke mist,
umdät vraogen blieven angen
aover vervlögen jören die bint uutewist.

Ebögen aover pepier
vörmt oew penne beelden, skimmen,
verskrikkingen van weleer.

En buten weit de vrij-eid
deur oew lange manen,
verjaagt veur èven de muizenisse,
't blievende knagen.

Minke Kraijer
Zwolle



De muske

Deur et keuknraem kiek ek nor ons tuintien.

Mer "tuintien" kan'k et eingeluk niet meer nümm.

Wat vanmörn nog een net onderöln bordertien was, is now een modderzooi.

De rooje ortensia blüjde vanmörn nog as een tierelier. De blaedn waarn fris en grün en kerngezond. Ien en al vitaliteit en pracht.

Now leg ie verringewierd en geskendeliseerd op et geragepad, bezug um dood te goan. Noast de plekke van de ortensia grüjden een paer lavendelstrükken. Toe'k ze zo-eem uut de grond trök geurnd ze iel sterk. Et leek wel, of ze in un doodswörsteling un uuterste beste deedn um veur un leem te vechtn.

Now leagn ze noast de ortensia.

Alf deroverèn leg un miniatuurbeumpien. De geel-grüne blaedn bin nog fris, mer dat zal niet zo lange meer duurn.

Et was niet müjluk die uut de grond te kriegn. Eem een pear stootn met de skuppe, wat trekkn en toen was et gebeurt.

En dat allemoale umdat volgende weeke de anneemer kump um een serre te plaesen. Doorumme mos alles weg.

Weg grün en geel, weg rood en paors, weg geur en bloem.

Now kiek ek nor buuten, nor de zwerte grond.

Dan zie'k de muske. Iene van onze uus- en tuinmuskn.

I-j stet op iene van de rechtoekige basaltstienn, die langes et tuintien leagn.

Bi-j de plekke, woor de ortensia stond.

Verskrecht kek ie rond. Wat is ier gebeurd? Woor is de ortensia?

I-j kek nor boom, woor de rooie bloemnkroonn een paer uur geleedn nog waarn.

Woor bin de takkn, de blaedn, de skuulplaese teegn reegn en wiend?

I-j wipt verder en skudt zien köppien vertwiefelt.

De lavendelplaantn, woor bin ze ebleem? Hier stondn ze, ja ier. Door boom waarn de blauwe bluumpies, die i-j saemn met de aandern oppekten.

Hoe kan dat?

Verder nor de volgende stienn. Wat is alles veraanderd!

Volledig de kluts kwiet kek ie er en der, nor boom en opziet en wipt ondertussn verder.

Woor is dat geel-grüne beumpien?

Et beumpien, woorin i-j saem met de aandern kon dawweln en vechtn, törregies opeuzeln en stukkies brood, die ze van et plaesien meenamm, opskroktn?

Ook weg! Et is een aandere weerld ewörn!

Zit ek ier wel goed? Bi'k verdwaeld of is de weerld veraanderd?

Ek bin allienug. Woor bin de aandern?

Ook weg! Vreseluk!

Dit is neks ier!

En met een snelle vlucht sköt ie weg, de droevestruuke achter in de tuin in, diepe tussn de blaedn.

Hè, hè, die kent ie tenminste!

Weer op bekend terrein.

Veilig.



De klokke en de tied

Mi-jn klok, mi-jn klok, oe laat is et?
is 't al zo laat? ik mut, ik mut!
Ik doe et snel bin zo weer t'rug.
O líeve tied, woar is mi-jn klok?
Ik eb gien tied, mi-jn klok is vut.

Zi-j wil gien klok, zi-j ef de tied
et wordt wel laat, mar z'ef nooit spiet
van leëge ongebruukte tied.
Eur lèvensles? Zi-j kent gien stress
zi-j ef veur iederiéne tied
zi-j is echt wies, of denk ie niet?

Corry Overmars
Hasselt

MBER

Di Wo Do Vr Za

1 2 3 4 5

2011

9

6

2012

30

week 47

20 Saterdag
- Team overleg
1000
1200 lunchgesprek.

21 Vrijdag
Gas tandarts.
Jas. → thuis
→ veldje

22 Zaterdag uitkooien
futsi futsi even

23 Zondag
→ wandeling

DE KERSTDAG

Weenteroavend

't Is oavend en der vaalt wat snee.
Het is na koald doar boeten.
Ne straffe weend boest um het hoes.
Sneevlokken dwarrelt langs de roeten
Het weenter koomp dan toch op gang.
'n Graven opzied vreus ook al dicht.
Het is gin weer um vot te goan
De weend dee snid ow in 't gezicht.

Meer in de kamer is het waarm.
De schemerlämpkes brandt der ook.
De vrouw is an het koffie zetten;
ik bin verdeept in 'n spannend book.
Wi-j zit geneuglijk bi-j mekaar
en kuijert wat zo now en dan.
't Teevee dat deu'w der achterhen.
Zo glidt den oavend meer stil verdan.

Georg Frieman
Enschede



Ongezond

Een plakke roggebrood met keeze,
de keeze net zo dik as't brood.
Dat zal best wel lekker wezen,
mar mien gewicht is al te groot.

Een stuk gebak daags bi-j de thee,
zo groot as een een pèlietsiepette.
Ik lus et graag, mar zeg wel nee,
de weegschaal wil niet da-k hum plette.

Een dikke vette karbonade,
iets groter as mien etensbörd.
Lekker mals zo uut de marinade,
gezond is't niet, mar 'k doe an sport.

Ik weet nog heel veul op te lepeln,
wat vet, zuut en onwies lekker is.
Woarschoawend giet et klokkie klepeln,
pas op: "oen harte, straks giet mis".

Vrögger kun-k dat lekkers niet betaaln,
mus alles wat ik graag luste loaten goan.
Nöw kan ik et umme et geld wel haaln,
mar zegt de dokter: "loaten stoan".

En denk nöw niet da-k ontevreden bin,
zover ik wete bin'k gezond.
Mar ien keer in de weke hè-k zo'n zin,
stik ik (met gewetensnood)
al dat lekkers in mien mond.

Henk Vos
Dedemsvaart



Zeer

Daa-j mi-j zo zeer kond'n doen,
zo díépe, ier vanbinnen,
kræk midden in de kærn, zodat mien zinnen
verdoofd bin en weer muuizum muun beginnen,
eur zelfrespæct en ruste te erwinnen.
Daa-j mi-j zo zeer kond'n doen.

'k Vergete nooit die slimme, skærpe woorden,
't figuurlijk spi-jen, skuppen en et sloan.
't Bezeerde mi-j zo eftig, mien bestoan
was iel en al ontwricht en an'edoan,
umdaa-j zo onræchtveerdig ringeloorden.

De iele dag waa-k glad van et perciel.
Ek keke noar mi-jzelf met sombre ogen.
Mos ek dit alles zonder meer gedogen?
Een díépe onmacht stek' mien onvermogen.
'k Ad an 't verwærd verwiet noch pært noch diel.

Daa-j mi-j zo zeer kond'n doen,
zo eftig mi-j verwonden,
enkelt met woorden in die paer seconden,
neks wietend van mien tere achtergronden,
toe wi-j as væchters veur mekaere stonden.
Daa-j mi-j zo zeer kond'n doen!

Riek van der Wulp-Heutink
Genemuiden

De Ornitoloog

Met ne kleane koppel wadden wie der vroeg op oet trökken um in 'n ven in de nöagte te kieken noar de trekvöggel. Het was teggen de verwochting in naa mistig dissen veurjoars zundagmorgen en der was nog weanig te beleaven. Wie löapen luk roond, druncken koffie en wochten op de zun dee ouns wisse meer ruimte zol gevven um de vöggel, woar het ouns vandaag um te doon was, te zeen.

Al roem viefentwintig joar bin ik lid van ne natuur-groep en een moal in de moand goat wie op pad um plezeer te hebben an alles wat 'n natuur ouns hef te loaten zeen en heuren. En dat kan toch zoa biezunder en mooi wedden. Zoa ok vandaag.

Noa ne umtrekkende beweging kwammen wie an bie ne vöggelkiekhut. De zun was as nen gleunigen pannekook mer ie konden deur al den waterdaamp der nog teggen inkieken. Dat zol nich lang meer doeren. Het was 'n klean gebouw met doarin 'n laank horizontaal loergat van woaroet ie de vöggel konden bekieken. Nöast de deur zat ne plaank spiekerd dee oe bod döa dat de hut deur ne plaatselijke rotaryclub cadeau was doan.

Boeten an de ziedkaant zat hee helemaal alleen op 'n klapsteulke, de ornitoloog.

Wie hadden hem pas in de gaten doo wie roond um de hut henlöapen. Hee was der zoa te zeen helemaal klear veur. Greune boks en jas, dito pet en learzen met ne bountvoering um gen koale veut te kriegen. Um 'n hals nen verrekieker en veur hem op nen dreepoot nen telescoop. Nen Swarovski STS 80 HD! Hee was compleet en het zol mie niks verwonderen as hee in 'n tuk nog zonen tukknief har met 37 functies. Den met dat roade heft met 'n wit kruus der op. Hee zag ouns as indringers in zien territorium en keek luk nösterig. Ik dachten eerst dat dissen man hier deur de rotary hen was zet um de hut in de gaten te holden. Mer dat was nich zoa. Leu dee ne biezondere hobby hebt wilt aait boaven 'n aander presteren, bint luk pocherig. Een dee postzegels spoart sprek aait oaver den enen biezunderen zeggel den hee hef. Nen autoleefhebber pröt oaver de hoge snelheden dee hee hef reden en het glimweark van zienen bolide.

"Heeft u de blauwborst als gehoord?" Nee, wie nich. Hee har hem vergangen wek al vernömmen en of wie het wal wussen dat 'n koekoek dit joar der vroeg bie was. 'n Koekoek hadden wie al heurd, zeen hadden wie nog weanig deur den daamp, net zoa min as hee. Hee keek ouns an en prebeerden ounze kennis in te schatten. En op het moment dat de zun gangs was de leste flarden mist vot te jagen wol dissen vöggelleefhebber ouns helemaal oavertugen van zien vakkennis deur ouns bod te doon dat hee gisteren tehoap met nen kennis luk heel biezunders har zeen:

"Wij denken een vermeende Aziatische Roodborst Tapuit te hebben waargenomen!" Doar haden wie nich van weerum. Umslachtig begun hee oet te leggen dat 'n klean wit streepke bie 'n kop luk breder was west as normaal. Wie losterden, mer alman har ziene eagen gedachten. Ik har het nog op de lippen um oet ondöng te zeggen dat wie nog nen ortolaan hadden vernömmen, mer heb de weur inslikt. Wie bint ouze eagen weg goan.

Bert Wolbert
Oldenzaal

Gé Nijkamp, schriever, mer veural verteller.

Interview duur Bert Wolbert.

Foto's: Truus Wijnen

Het was het in begin van de joaren zeavertig. Ik was verkennerleider en op vrijdagoavond hadden wie altied ouns programma met ne koppel jongs van rond de viefteen joar. Op dissen oavond zolden wie Gé Nijkamp gaan bezeuken. Hee woonden an de Brinkstroat in Borne op 'n groot boavenhoes. Wie hadden heurd dat Gé, milden veertig joar oald en vrijgezel, 'n avontuurlijk leaven leiden dat veurnamelijk in het teken stun van motors. Slöttelen an motors en met doon an races was zien leefhebberiej. Dat sprak de jongs wal an. Het was miene eerste ontmoeting met Gé. Zien interieur zag der biezunder oet, völ posters en relikwieën van biezondere beleavenissen. Ok gastvrij en wat mie veural bie is blevven is woarop Gé zien verhaal vertöl. De jongs wadden ounder 'n indruk. Begin joaren tachtig kwam ik Gé tegen bie de Kreenk vuur de Twentse Sproak en de Heemkunde Borne. Nen man met belangstelling en kennis veur alles wat met streekcultuur, streektaal en geschiedenis te maken hef. En dan in het biezunder Oald Boorn, ziene geboortestie. Doarnöast nen boekenverzamelaar pur sang, woar ie oe ogen bie oet kiekt. Tientallen meters hef Gé bie mekaar gaddert op boekenmarkten en dat döt hee nog altied. Het mooiste is dat hee van al dee beuk weet woar ze stoat en veural wat der in steet. Hee leaft der tuske.

Loat ik Gé zölf an het woord loaten:

'Joa dat leste is woar, beuk beheerst mien leaven. Ik mag hier op mien kantoor, loat wie het zoa mer neumen, geern zitten leazen oaver alles en nog wat. Ie könt het zoa gek nich neumen. Geschiedenis, literatuur, volksverhalen, streektaal en dan veural wat Twente angeet, hef miene belangstelling. Het is begunnen bie schoolmeester Dijkhuis, dee later het Twents Woordenbook 'Twents in woord en gebruik' hef schreven. Umdat ik te jong was vuur de ambachtschool kregen wie 'n extra joar en dat wörden bie Dijkhuis helemoal invuld met streekgeschiedenis, literatuur en poëzie. Gedichten van Guido Gezelle oet 'n kop leren was biezunder op dee leaftied en doar heb ik wisse miene leefde vuur miene geboortestrek an oaverhouden. Beuk bint now eenmoal miene beste en trouwe kammeröar dee oe nooit in stek loat.

Dit joar wördt ik 72 joar en heb 'n biezunder leaven achter mie. Veertig joar lang wearkt bie ne machinefabriek in Borne en alweer veerteen joar bie hoes. Doarnöast altied drok um miene kostbare vrieje tied in te vullen. Joa, altied tied te kort. As ik begin met 'n dag van vandaag dan is het altied völ weark um mien knipselarchief bie te holden. Ik knip oet kraanten alle stukkes dee ik van belang vind en dee goat in 'n privé-archief.

Doarnöast bint der altied wal leazingen woarop ik mie op mot vuurbereiden. Het kost völ tied um de goeie dia's te vinden in miene gigantische verzameling. Op zien tied mot der ok weer ne beukenkast wörden timmerd umdat ik nich boaven mien stapel beuk rond mien bureau oet kan kieken. Mer het blif dweilen met de kraan los. Ik blif verzamelen.

Woar ik völ plezeer an heb had is het maken van nen film, ne docu-drama, met as titel: ***'De spreekbeurt-de joden van Borne; zij die niet terugkerden.'***

Dat hef de twee joar doert en hee is in 2010 in première gaan. Misschien dat ik der 'n moal oaver kan vertellen en doarbie 'n film kan loaten zeen. Doarbie kom ik op 'n ounderwerp woar ik ok met gangs bin west in Borne. De z.g. Stolpersteine, gedeanksteen in de stroat dee de Jöden, dee bint ofvoert in 'n 2^e WO, herdeankt. Dankbaar weark.

De basis hiervan ligt bij het korte volgende verhaal dat waar is gebeurd.

Nen olden man met nen hood op, kôm in 'n oorlog vaak bie oons. Ik was in dee dagen veer joar oold en neamdem em aajt 'opaatje', mer hee was mien opa nich. D'r was iets met em en hoo klean ik ok was, ik veulden dat 't nich good zat. Hee kôm altied bie oavond in 'n doonker, zat an de toafel met de haanden ounder 'n kop en moompelen wat. Mien vader zear dan: "Buurman, 't kan almoal wa metvallen."

Mer 't is nich good goan met buurman Zilversmit.

In dee dagen marcheerden de Duutsers elken dag wa bie oons langs het hoes. As klean jungske vund ik dat mooi, veural as ze oonder 't veurbie goan zungen. Ik heur het nog: "Rose...Marie!" 't Kleunk mooi en het zag der ok nog mooi oet. Mer mien moder trök mie an beaide oorn noar binnen. "D'r möj nich noar luusteren, dat zint lelijke leu."

Onbegriepelijk veur 'n klean keend. Toch bin ik nog 'n moal de deur oet glipt en woarachtig an de oaverkaant zag ik 'n oold buurman. Bie daglecht en dat was nog nooit gebuurd! Hee nôm mie an de de haand met noa ziene klean huuske tegenoaver oons hoes en gaf mie 'n klean veerkaant buske met goolden letters der op.

Der stun op: -De Joodsche Invalide-

Hee deer nen zulveren geulden in 't gliefke in het deksel en zear: "Hier möj good op passen, dan wör iej later heel riek."

Nich lang doarnoa is Zilversmit op haald en umkömmen in Sobibor, 91 joar oold.

't Buske heb ik nog, riek bin ik er nich van wörden, mer zien gescheank is toch 'n riek bezit.

Mei 1943

"Wat mött dee zwatn in de stroat?"

'k Hop toch dat ze wieder goat.

Hendrik is nog onderweg!

Zeet! Ze wiest ne veurduur an.

Woont doar nich den jödnman?

Hef den iederbod nich zeg:

Buurvrouw, 'k bin zoa merakels bang.

Disn oorlog doert ok völs te lang.

'k Hop dat oons dit zommer vrea breg."

Luk van Geen.



Wat het schrieven angeet, dat is dagelijks weark. Oaver het hele joar duur bin ik drok um materiaal te verzamelen en stukkes te schrieven vuur de Twentse Scheurkalender. Völ gedichten en verhalen schrief ik zölf ounder het pseudoniem -Luk van Geen-.

Doarnöast vertaal ik völ noar het Twents hen. Dreehonderd vijfenzestig dagen hef 'n joar en al dee dagen kriegt ne extra bladziende met nen sprök en 'n verhaal of gedicht. En dat al joaren laank. Ik bin al gangs met 'n kalender van 2012, 'n 18^e dee ik hop te maken. Mooi weark, ie bint eagen baas, alleen het mot op tied kloar. Loat ik der 'n paar stukkes bie doon, dan heb ie 'n idee wat het gef.



Oet de Twentse Scheurkalender 2/3 mei 2004

Bekiekn

'n Boerinnenbond, nen dag oet, kreeg oetleg van de microscoop.
Keekn zik de oagn oet! Alleen vrouw Niejhoes löat 't zien verloop.
Slimme verwoondering löat ze in elk geval nich blieken.
Zear alleen: "t Völ mij met.' Doar was de deur met too.
Zeg nog: 'A-j non es inplaats van nen spinkop of ne vloo
oonze mot (zeug) deur dat glasweark good zoldn bekiekn,
hoo onwies groot zol dat vearkn dan wa liekn?'

Luk van Geen

Vrij noar 'Het Gazlicht-Microscoop' van A.C. Staring (1767-1840)

